

Het leven van Johannes Chrysostomus.

<https://hdl.handle.net/1874/355719>

304

10

HET LEVEN

VAN

JOHANNES
CHRYSOSTOMUS.

TE ROTTERDAM,
BIJ M. WIJT & ZONEN,
1849.

[91]

JOHANNES bijgenaamd CHRYSOSTOMUS (Guldenmond) uithoofde zijner buitengewone welsprekendheid, beoefende aanvankelijk de regtsgeleerdheid onder de leiding van den beroemden LIBANIUS. Deze gekozen loopbaan opende een' heerlijk vooruitzicht voor zijne gaven, en deed er de hoogste verwachtingen van koesteren. Maar het zien van het ongeregelde gedrag en de onregtvaardigheden van vele regtsgeleerden, deed hem besluiten eene andere loopbaan te kiezen; zich geheel toe te wijden aan het lezen van den bijbel, aan de studie van heilige dingen, en de uitoefening der godsdienstpligten. MELICE Bisschop van *Antiochiën*, keurde het voornemen van den jongeling goed, en na drie proefjaren ontving hij hem in de kerk door den doop, en gaf hem daarop het ambt van lezer op het einde van het jaar 369.

Van dien tijd waakte CHRYSOSTOMUS met de grootste gestrengheid over zijne gesprekken, onthield zich van alle eeden, logen en kwaadsprekendheid.

Zijne moeder bij wie hij in huis woonde voorzag hem van al het noodige, zoodat hij zich met geene tijdelijke zorgen behoefde bezig te houden. Hij vaste, bad, las den bijbel, sliep op den grond en onderwierp zijn ligchaam aan allerlei pijnningen en ontberingen.

Door den goddelijken zegen kwam hij zoo ver dat hij alle jeugdige driften overwon, en een onbesproken levenswandel leidde onder een bedorven geslacht. Het afgezonderde leven deed hem den naam van ongezellig mensch verkrijgen, maar hij wilde deze liever dragen, dan zich op nieuw aan de verleidingen der wereld blootstellen.

Op dezen tijd hadden zijne reizen plaats naar *Jeruzalem*, den *Eufraat* en de *Zwarte zee*, waar hij dikwijls in zijne geschriften van gewaagt. Te *Antiochiën* teruggekeerd leidde hij een nog meer afgezonderd leven dan vroeger.

In de naburige bergen van *Antiochiën* hielden zich een groot aantal kluzenaars op, die zich door groote eenvoudigheid, ontberingen en gestrengheid voor zich zelf onderscheidden. Men kan zonder twijfel de beweegredenen veroordeelen, die hen bewogen zich van de menschen af te zonderen; men kan spijt gevoelen dat zij in den omgang met hunne medemenschen niet al het goede deden, dat de godsdienst hen beval; maar men moet tevens bekenen dat deze vrome kluzenaars zeer veel verschilden van de luije en zedeloze monnikken van latere eeuwen. De kluzenaars waar wij van spreken, kenmerkten zich door eene ijverige godsvrucht, en verzuimden geene gelegenheid, om God nader te leeren kennen. Zij stonden voor den dag op, om te bidden, zonderden een groot gedeelte van den tijd af tot het lezen van den bijbel; doch deze godsdienstige oefeningen beletten hen niet zich aan enig beroep toe te wijden. Eenigen bebouwden het land, anderen maakten vaten en verschillende gereedschappen, of hielden zich bezig met het vervaardigen of afschrijven

van boeken. Hun voedsel was eigen gemaakt brood, hun drank water en de grond hunne slaapplaats.

Schoon arm, waren zij de steun der armen; zoo gemakkelijk is het den naasten te helpen, in welke omstandigheden men zich ook bevindt, als men het in opregtheid wil doen. Met de grootste gastvrijheid ontvingen zij alle vreemdelingen die bij hen kwamen, pasten de zieken op met onvermoeiden ijver. Er bestond onder deze kluizenaars geen onderscheid van rang; de nederigste en ijverigste werd als de voornaamste aangezien.

Deze levenswijze leidde CHRYSOSTOMUS in den bloei zijner jongelingsjaren. Eerst had hij eenige moeite zich aan deze strenge tucht te gewennen; maar hij bestreed alle hinderpalen, en bragt vier jaren in de bergen van *Antiochiën* door, onder de leiding van eenen ouden kluizenaar. Aan het einde van deze vier jaren, onttrok hij zich alleen in een grot, waar hij twee jaren doorbragt, om de boeken van het Oude en Nieuwe Testament te bestuderen. In den loop der eeuwen, zijn er weinige godgelcerden gevonden die zulk eene grondige kennis hadden van de schriften, als CHRYSOSTOMUS. Maar zijne gestrenge levenswijze verzwakte zijne lichamelijke krachten zoo zeer, dat eene ernstige ziekte hem in 381 deed besluiten naar de stad *Antiochiën* terug te keeren.

De bisschop MELICE die zijne godsvrucht en deugden meer en meer op prijs stelde droeg hem het diakenschap op. CHRYSOSTOMUS vervulde het gedurende vijf jaar met de grootste naauwgezetheid, en gaf vele blijken van zijn' ijver. Onder anderen toen de bisschop van *Antiochiën* zich naar *Constantinopel* begeeven had om geestelijke zaken, verzuimden

vele der priesters hunne bediening op eene schandelijke wijze, door vele duizenden te doopen zonder te onderwijzen, hetgeen zij hoog noodig hadden, om den doop waardiglijk te kunnen ontvangen. CHRYSOSTOMUS had medelijden met deze nieuwelingen, en verzamelde hen rondom zich, ten einde hen in de verhevene waarheden van het Christendom te onderwijzen. Daar hij slechts diaken was, had hij geene vrijheid in het openbaar te prediken; hij mogt de nieuwelingen onderwijzen, en bij het waarnemen van deze nederige bediening verspreidde zich alras, de roem van zijne redenaarsgaven. FLAVIUS, opvolger van MELICE, nam hem onder het getal der leeraars op, en beval hem de prediking in de voornaamste kerken van *Autiochiën*. Het bleek dat CHRYSOSTOMUS in bijzondere gunst bij den nieuwen bisschop stond; want hij drukte zich in zijne redenen niet alleen met de teederheid van eenen vader, de waardigheid van eenen leeraar, maar ook met de gestrengheid van eenen regter uit, die gezag bezat om de wederspannigen uit de gemeenschap der kerk te verbannen. De bisschop zelf woonde de prediking des nieuwen redenaars zeer geregeld bij, en betoonde hem bij elke gelegenheid hoogachting en genegenheid.

JOHANNES CHRYSOSTOMUS spreide nu openlijk de schitterendste gaven der welsprekendheid ten toon, die tot nog toe slechts in afzonderlijke onderrigtingen vernomen waren. Geen arbeid was hem te zwaar om de komst van het koningrijk van God onder de menschen te bevorderen. Geen dag ging voorbij dat hij zijne hoorders niet rondom zijnen kansel verzamelde. Men zegt, hetgeen ons zeer overdreven voorkomt, dat het getal zijner hoorders meer dan

honderd duizend beliep. Men hoorde hem met bewondering en ongeloofelijken ijver. Zijne redenen werden dikwijls afgebroken door uitroepingen, en de verheven verkondiger van Gods woord, bezwoer zijne toehoorders menigmaal hunne goedkeuring te betuigen, niet door toejuichingen maar door hun gedrag te toonen, dat zij zijne vermaningen opvolgden. De onderwerpen dezer redenen waren zeer verschillend. Somwijlen stelden hij een eenvoudige gedeelte der Schrift voor, dan behandelde hij eene bijzondere stof; altijd bestreed hij eene der ondeugden van zijnen tijd. Wanneer hij zich bezig hield om degenen die verkeerde begrippen koesterden van hunne dwaling te overtuigen, deed hij het met eene zachtheid en liefde die ten voorbeeld kan strekken, aan allen die de dwalingen van ongeloovigen bestrijden. Zijne redenen zijn gedenkstukken der ijverigste godsvrucht en volmaakste nederigheid. Zulk eene bewonderenswaardige welsprekendheid bragt den naam van CHRYSOSTOMUS over het geheele keizerrijk, en toen de bisschop NECTARIUS van *Constantinopel* stierf in 397, betuigden velen het verlangen om den beroemden prediker van *Antiochiën* op dezen zetel te beroepen. De bisschopszetel van *Constantinopel* had eenen grooten invloed niet alleen op de zaken der Kerk maar ook op die van den Staat. Het is dus niet te verwonderen dat door een menigte bisschoppen en priesters die de eer der wereld boven het heil der geloovigen stelden, allerlei middelen werden aangewend om deze waardigheid te verkrijgen. Na den dood van NECTARIUS zag men de schandelijkste laagheden door vele van de geestelijken gebruiken om den zetel van *Constantinopel* te over-

weldigen. Eenigen vleiden het volk, trachtten het door overdrevene beloften, tegemoetkoming in hunne bezwaren, over te halen; anderen wendden zich tot de hovelingen of voornamen van het hof, en ont-hielden zich niet van de laagste middelen om de godsdienstzin van den Keizer te misleiden. Elk een had zijne vrienden en men verzamelde zich verschei-dene reizen, zonder het over de keus van eenen bisschop eens te kunnen worden. Het volk vermoeid en ontevreden van alle deze kuiperijen, zond een smeekschrift aan den Keizer ARCADIUS om hem te verzoeken een bisschop te kiezen, die den zetel van *Constantinopel* waardig was. Een kamerdie-naar met name EUTROPIUS, die het rijk onder den naam van zijnen meester regeerde, had CHRYSOSTOMUS gedurende zijne reizen in *Asië* gehoord, en daar hij zich bij het volk aangenaam wilde maken, door hun eenen goeden godvruchtigen bisschop te geven, deed hij de keus op CHRYSOSTOMUS den prediker van *Antiochien*, vallen. De Keizer, geestelijken en geloovigen vereenigden zich om CHRYSOSTOMUS te beroepen.

Het had vele bezwaren in, om hem *Antiochien* te doen verlaten; men kende zijne bijzondere nederigheid, de liefde voor zijne kudde, zijn verlangen om bij dezelve te blijven en de tegenstand die de Christenen van *Antiochien* zouden bieden bij de verwijdering van een' leeraar, dien zij reeds als hunnen toekomstigen bisschop beschouwden. Men moest eene list gebruiken om deze hinderpalen te overwinnen. ARCADIUS schreef eenen bijzonderen brief aan den Gouverneur der Provincie, die hem beval CHRYSOSTOMUS te gaan zien, hem in zijn rijtuig te nemen, en buiten de stad te brengen, voor hij zijne nieuwe

roeping wist. Dit gebeurde inderdaad zoo, de Gouverneur bragt hem tot de eerste rustplaats en stelde hem in handen van de dienaars des Keizers, die hem naar *Constantinopel* bragten, waar zijne inhuldiging met ongewone pracht geschiedde. Een groot aantal bisschoppen was er bij tegenwoordig, en de Patriarch THEOPHILUS van *Alexandrië* zat voor bij de plegtigheid; deze had veel pogingen in het werk gesteld, om eenen anderen bisschop te verkrijgen, maar niet kunnende slagen, werd hij genoodzaakt, wat het ook aan zijne eerezucht kosten mogt, CHRYSOSTOMUS te wijden in 398, onder groote toejuichingen van het hof en het volk; maar in het geheim nam hij voor zich van dezen lastigen mededinger te outdoen. De gelegenheden tot wraak ontbraken niet. Naauwelijks op den zetel van *Constantinopel* gevestigd, spreidde de nieuwe Patriarch eenen onvermoeiden ijver ten toon. Zijne werkzaamheden waren talrijk, zijne verantwoordelijkheid groot, maar hij stelde de verwachting niet te leur die men van hem had opgevat, hij beminde zijne gemeente met de liefde van een' vader, beschouwde haar als zijne broeders, zusters en kinderen, en trachtte aller liefde te verwerven, stelde zich niet tevreden met ze in de kerk te onder- rigten, maar stond eenen vrijen toegang toe bij zijnen persoon aan allen die hem raad te vragen of te geven hadden.

» Het is onmogelijk, » zeide hij » dat ik niet soms misslagen bega onder het gewigt der menigvuldige zorgen die op mij rusten; ik vraag ootmoedig dat men er mij voor waarschuwe, opdat ik mij verbeter, en opdat ik in de toekomst niet weder in dezelfde dwalingen vervalle.» Het is naauwelijks

noodig te zeggen dat de gehechtheid van CHRYSOSTOMUS beloond werd door wederkeerige liefde van zijne gemeente. Alle liepen toe om hem te hooren, en, hetgeen meer zegt, vele bragten zijne onderwijzingen in beoefening. Hij bragt ook eene groote verandering te weeg in de zeden van de hoofdstad des keizerrijks, en men zag wat één mensch doen kan, als hij een levendig geloof bezit, gepaard met eene krachtige welsprekenheid.

Het was eene gewoonte in dien tijd, om bij alle gelegenheid, over godgeleerde vragen te twisten. Dingen die men niet behandelen moest dan in eene ernstige stemming, met eene ziel verwijderd van de verstrooiingen en ijdelheden der wereld, werden een onderwerp voor ligtzinnige en ongepaste gesprekken. Men plaatste den geest van het christendom in verschillende formulieren, die zooveel te heiliger schenen, als zij duisterder waren, en die eene onuitputtelijke bron voor de ijverige bekeerden opleverden. Men nam dus den indruk der waarheid op het geweten weg, door zich in eene dwaalleer te verdiepen. Door eene vreemde afscheiding van begrippen en gedrag, trachtte men een kundig godgeleerde te zijn, zonder een christen te wezen. In één woord, men had van de geopenbaarde godsdienst eene redetwist, of werk der verbeelding gemaakt, het was geene zaak des harten meer.

CHRYSOSTOMUS, die de gebreken en behoeften van degenen tot wie hij zich rigtte, volkomen kende, bleef niet in gebreke hen te waarschuwen tegen de begochelingen die zij zich ten opzichte van de ware godsvrucht maakten; hij hield niet op hen gedurig te herhalen, dat het weinig beteekende over

de godsdienst te redeneren, maar dat men ze moest beoefenen, en dat de beste discipel van CHRISTUS niet de mensch is, die het ijverigste over het christendom twist, maar hij, die zijne geboden met de meeste volharding en getrouwheid betracht.

Men zal met genoeg eenige uittreksels lezen van leerredenen, door den Patriarch te *Constantinopel* gehouden. Het is de beste weg om de vooroordeelen en dwalingen te kennen, die op het einde van de vierde eeuw in de Oostersche kerk heerschten. Vele geloofden het voldoende op de drie groote feesten des jaars de dienst waar te nemen; CHRYSOSTOMUS antwoordde hun, dat deze feesten betrekking hadden op gebeurtenissen, die steeds voor den geest der christenen tegenwoordig moesten zijn. » Het is een joodsch begrip, » zeide hij, » om zich slechts driemaal in het jaar aan God voor te stellen; want voor ons moet elke dag een feestdag zijn, zoo als ik u uit de christelijke feesten zelf zal aantoonen. Ons eerste feest is dat van de komst van onzen Heer in de wereld. » Wat herinnert ons deze plegtigheid? » dat God, de eeniggeboren Zoon van God onder ons gewoond heeft. Nog heden is Hij onder ons: en zal het altijd zijn; want Hij zegt Matth. XXVIII, 20, Ziet, ik ben met u alle dagen tot het einde der wereld. Wij kunnen dus elke dag als een Kersdag vieren. » Wat vertegenwoordigt ons het Paaschfeest? » Wij herdenken het lijden van onzen Heer en Zijne opstanding, maar moeten wij het alleen op een bepaalden tijd doen? Neen, want de Apostel PAULUS, ons vrij wilende maken van het juk der wet, zegt 1 Cor. XI: 26: Want zoo dikwijls gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, tot dat hij komt.

Daar wij het lijden van onzen Heer kunnen en moeten verkondigen, zoo kunnen wij altijd het christelijk Paascheest vieren. » Wilt gij onderzoeken hoe wij het feest van heden (Pinksterfeest) elken dag kunnen vieren? » laat ons de bedoeling er van nagaan. » Het is om ons te herinneren dat de Heilige Geest over ons werd uitgestort, of dat de eenige Zoon van God altijd bij de geloovigen is; de Heilige Geest woont altijd in hen. Joh. XIV: 16, 17. Zoo als nu elke dag een kersdag is, daar God met ons is tot het einde der wereld, moet elke dag ook een Pinksterfeest zijn, daar de Schrift ons verklaart, dat de Geest Gods altijd met ons is. En om te begrijpen dat de feesten zonder ophouden voor ons terugkomen, en wij niet aan bepaalde tijden gehouden zijn, lees wat de Apostel zegt, 1 Cor. V: 8. Hij wil toonen dat het feest houden niet bestaat in eenen dag waar te nemen, maar in eene reine conscientie, want een feest is niets anders, dan de vreugde die het hart des christens verkwikt, en er is geene ware vreugd dan in een goed geweten. » CHRYSOSTOMUS maande alle leden der kerk zeer sterk aan om naar hunne middelen en vermogens mede te werken, tot bevordering der komst van het Godsrijk, en bestrafte degenen die deze last alleen aan de geestelijken wilden overlaten. » Dat elk huis eene kerk zij; en antwoord niet dat er maar één man en ééne vrouw in een huis zijn, want CHRISTUS heeft gezegd: » waar twee in mijnen naam vergaderd zijn ben ik met hun, » en overal waar CHRISTUS is, is eene groote heilige vergadering. Er is niets slaauwer als een christen die niet aan het heil van anderen werkt. Hoe kan hij zich christen noemen die niet nuttig is voor

zijne medemenschen. Als de zuurdeesem met het meel gemengd wordt en deszelfs eigenschappen niet mededeelt, kan het dan nog zuurdeesem genoemd worden? Als de welriekende zelf geen geur rond zich verspreid, kan het dan nog welriekend genoemd worden? Zegt niet, het is onmogelijk anderen tot het evangelie toe te brengen, want als gij Christenen zijt, is het nog onmogelijker dat gij het niet doet. Hetgeen in den aard van eene zaak gelegen is, volgt noodzakelijk, de werkzaamheid is noodig voor den christen, want het is een pligt op het christendom gegrond."

Daar er groote verdeeldheden in de kerk waren, en men elkander gedurig van ketterij beschuldigde, zoo hield de vrome Patriarch, die bij vurigen ijver opregte liefde paarde, het van zijnen pligt, zachtheid en geduld aan te bevelen. » Toont aan de gene die dwaalt, dat hetgene hij voor juist en orthodox houdt, strijdig is met het woord van God. Indien hij uwe teregtwijzing aanneemt, zult gij voor zijn heil en het uwe gewerkt hebben; als hij het niet aanneemt, tracht dan tot zijn hart te spreken, en handel jegens hem met een onveranderlijk geduld, uit vrees dat de opperste Regter u rekenschap van zijne ziele vrage. Wacht u van met overhaasting of ongeduld te handelen; vervolgt niemand, geeft in alle dingen het voorbeeld van eene zachte zuivere liefde. Het is reeds een groote winst zijne liefde te bekennen, en te onderrigten wat het karakter van een waar discipel van Jezus is." Joh. XIII: 35.

» Wij moeten de valsche leeringen veroordeelen, zeer zacht jegens de menschen zijn en voor hun geluk bidden..." Elders zeide hij, » als gij zelfs

wonderwerken kondt verrigten, zouden de heidenen u niet zoo bewonderen, als dat zij uwe zachtheid en liefde opmerkten. Niets heeft zoo veel kracht op de menschen als liefde. Als iemand het Evangelie niet in eens aanneemt, geleid hem dan allengskens door liefde tot den weg der regtvaardigen.”

Deze vermaningen regtstreeks tot de gewetens der menschen gerigt, ontnascerden alle ondeugden en geveinsdheden, en bragten twee tegenovergestelde uitwerkingen te weeg; CHRYSOSTOMUS behaalde goedkeuring en achting, van allen die opregt naar heiligmaking streefden; maar aan den anderen kant verwierf hij zich afkeer en vervolging van diegenen, die het licht haatten omdat hunne werken boos waren. Te *Constantinopel* in het bijzonder, had hij met krachtige vijanden te strijden, vooral met de keizerin EUDOXIA, eene eierzuchtige wereldsche vrouw, die alle godsdienstpligten dacht te vervullen, als zij de tempels bezocht en versierde, eenige uiterlijke vormen in acht nam, en eerbied betoonde voor de geestelijken en monnikken die haar paleis omringden.

EUDOXIA maakte voor het overige geen bezwaar de goederen van rijke familien verbeurd te verklaren, en zelfs de armen hunne laatste toevlugt te ontnemen, om aan de kuiperijen der hovelingen te voldoen. De bisschop van *Alexandrië* die zeer afgunstig was op den roem van CHRYSOSTOMUS, oefende een grooten invloed uit op de besluiten der keizerin, en verzuimde niets, om hare gevoelens tegen den Patriarch van *Constantinopel* te versterken.

EUTROPIUS zelf, de gunsteling die CHRYSOSTOMUS het eerst tot den zetel van het Oosten geroepen had, was in oneenigheid met hem. Hij wilde wel de

welsprekende redevoeringen hooren, welluidende wegslepene gezegden; maar de waarheid niet. In het eerst was hij een der ijverigste bewonderaars der zeldzame gaven van den Patriarch, maar toen deze over zijn wangedrag sprak, of zijne ondernemingen wilde tegengaan, veranderde de bewondering spoedig in haat. De kerken waren toen de wijkplaatsen, en CHRYSOSTOMUS verzette zich tegen de tirannij van EUTROPIUS, die zich het regt aanmatigde deze plaatsen te ontheiligen. Maar spoedig daarna verviel EUTROPIUS door eene omkeering der fortuin, zoo gewoon in de Oostersche keizerrijken, van de hoogste eer, en zocht zelf eene toevlugt in de kerken, zoo dikwijls door hem ontheiligd. De Patriarch nam deze gelegenheid waar, om aan de menigte het vergankelijke van al het aardsche aan te toonen, en verkoos ten tekst: » IJdelheid der ijdelheden, het is alles ijdelheid, » uit Spreuken 1: 2. » Deze woorden, » zeide hij, » moesten op onze deuren geschreven staan, bij het binnenkomen en uitgaan, moesten zij gedurig tegenwoordig zijn voor de gedachten van alle menschen, want wij zijn al te geneigd, de bedriegelijke schijn der aardsche dingen als wezenlijk aan te zien. » — Vele rijken waren ontevreden over deze redenen en hevige klagten werden er tegen hem aangeheven.

CHRYSOSTOMUS antwoordde in eene andere preek, dat hij de rijkdommen op zich zelf beschouwd, niet veroordeeld had, maar de slechte middelen die gebezigd werden, om ze te verkrijgen en het slechte gebruik dat er van gemaakt wordt. Vervolgens hunden storm voorstellende die hem bedreigde, vervolgde hij op deze wijze: » Ik ben bereid mijn bloed te laten vloeijen, als ik den voortgang van het kwaad

er door kon stuiten. Ik verontrust mij niet over den haat en vervolgingen der boozen, één ding is mij het kostbaarste, de verbetering mijner toehoorders."

Alle mogelijke logen en kwaadsprekendheid werd door de vijanden van CHRYSOSTOMUS uitgevonden om hem te verderven. Deze Patriarch leefde bijzonder matig, gebruikte slechts ligt voedsel en dronk zelden wijn. Desniettegenstaande verspreidden zijne vijanden het gerucht dat hij in zijn afgezonderd leven groote buitensporigheden beging. Hij at altijd alleen, vroeg nooit iemand of ging bij niemand, om zijnen kostbaren tijd niet te verliezen met nuttelooze gesprekken, en de verleiding tot onmatigheid te vermijden. Maar zijne vijanden schreven aan hoogmoed toe, hetgeen waarlijk godsvrucht was.

De voorganger van CHRYSOSTOMUS beminde vertooning en pracht bij de godsdienst, maar deze, eenvoudiger in vormen, verkocht vele gouden vazen, rijke tapijten, prachtige versierselen, en besteedde dit geld om verblijven voor vreemdelingen, armen, weduwen en weezen te stichten; waarop zijne vijanden hem beschuldigden de kerken bestolen te hebben, en veranderden zijne liefdadigheid in heiligschennis. Hij legde er zich vooral op toe om de misbruiken der geestelijken te keer te gaan. Een groot aantal onteerden hun heilig ambt door lage driften, leefde in de woelingen der wereld, mengden zich in alle kuiperijen, stond naar eer en rijkdommen, en schroomde geene laagheid om die te verkrijgen. De Patriarch zette eenige geestelijken af, en vermaande anderen een beter voorbeeld te geven. Het is onnoodig er bij te voegen dat dezen maatregel, hoe regtvaardig ook, afkeer tegen CHRYSOSTOMUS opwekte. Men moet nog onder anderen

twee diakenen noemen die afgezet werden, de eerste omdat hij zich aan overspel had schuldig gemaakt, de tweede omdat hij een moord had begaan. Deze waren voorname werktuigen tegen den Patriarch.

Het onweder brak los in 403; de bisschop van *Alexandrië* verzamelde een groot aantal bisschoppen en priesters, maakte hen bevreesd door bedreigingen of won hen door geschenken, en volgens dit voorgewende Concilie, dat niets als eene bedriegerij was, (volgens de uitdrukking van BOSSUET) werd CHRYSOSTOMUS onwaardig verklaard den bisschoppelijken zetel te bezetten. Andere bisschoppen welke zich rondom den Patriarch geschaard hadden, wilden aan deze dwingelandij eenen hevigen tegenstand bieden maar CHRYSOSTOMUS sprak tot hen op eenen zachten toon: » Bidt mijne broeders, bidt voor mij; als gij CHRISTUS bemint keert dan tot uwe kudde weder; ik voor mij kan met den Apostel zeggen: de tijd van mijne ontbinding nadert.» Na zoovele vervolgingen zal ik blijde zijn de wereld te verlaten. Ik ken de listen van den booze die mijne herhaalde aanvallen tegen zijn koningrijk niet meer verdragen kan, gedenk mij alleen bij uwe gebeden.» Toen deze woorden hun tranen deden storten, vervolgde hij: » Ween niet mijne broeders, ontnem mij mijne rust niet. CHRISTUS is mijn leven, en het sterven is mij gewin. Herinnert u altijd dat ik u gezegd hebt, dat het tegenwoordig bestaan eene reis is gedurende welke men met dezelfde kalnte van ziel voorspoed en tegenspoed moet dragen. De aarde is eene groote markt, wij koopen, wij verkoopen en keeren te zamen in ons vaderland terug.» Een der bisschoppen gezegd hebbende: » Wij beweenen de kerk die zijn eerbied-

waardig opperhoofd verliest," hernam hij: » Ik ben de eerste leeraar der kerk niet geweest en zal de laatste ook niet zijn. Werd PAULUS niet onthoofd? Welnu TITUS, APOLLOS, TIMOTHEUS, bleven bij hen en zetten zijn begonnen arbeid voort."

CHRYSOSTOMUS vertrok zeer gelaten naar het land der ballingschap, maar deze reis duurde de vervolging niet lang. Het volk had drie dagen en nachten rondom de kerk en zijn paleis gewaakt om hem te verhinderen te vertrekken. De patriarch was echter zoo edelmoedig om zich in stilte aan zijne vijanden over te geven, die de duisternis van den avond afwachtten om hem op den weg naar *Bythinio* te geleiden. Doch op den volgenden dag, werd het paleis en de geheele stad *Constantinopel* door eene hevige aardbeving getroffen. Het volk beschouwde deze gebeurtenis als eene stem der Voorzienigheid die zich tegen de ballingschap van CHRYSOSTOMUS verzette, en de keizerin EUDOXIA die bij haar ongeregeld leven zeer bijgeloovig was, deed den balling terug roepen. Eene onoverzienbare menigte ging voor hem uit; de straten waren met bloemen bestrooid, en het volk hief vreugdekreten aan. Het was de triomf der godsvrucht op den wereldzin, die der deugd op den laster.

Intusschen had de haat de harten der vijanden van CHRYSOSTHOMUS in bezit genomen, en wachte slechts eene gelegenheid af om weder te voorschijn te treden, hetgeen weldra plaats had. Men had voor de hoofdkerk een standbeeld van de Keizerin EUDOXIA opgericht, en bij deze plegtigheid waren heidensche vreugde-betooningen gevierd. Het was buitendien gewoonte, bijna afgodische eer aan het

standbeeld te bewijzen, dat nog aanstootelijker werd daar het voor de deur der kerk geplaatst was.

CHRYSOSTOMUS kon niet onverschillig blijven; hij bestrafte het volk, en spaarde degenen die deze half-heidensche buitensporigheden aanmoedigden. Dit was het voorwendsel tot eene nieuwe vervolging. EUDOXIA verzamelde nog eens de bisschoppen die haar getrouw waren en eischte de dadelijke veroordeeling van CHRYSOSTOMUS. Bij deze gelegenheid sprak hij de zoo bekende preek uit, beginnende met de woorden: »ziet daar Herodias in woede; zij danst nog, en eischt het hoofd van JOHANNES den Dooper...»

CHRYSOSTOMUS werd veroordeeld, vervallen verklaard en uit de kerk verjaagd den 10 Junij 404. Hij spreidde eene groote kracht van geest ten toon, te midden der smarten en beledigingen, waarvan de laatste jaren van zijn leven vervuld waren. Men zond hem naar eene ongezonde luchtstreek, onder barbaarsche volken, alwaar hij dezelfde kalmte behield als te *Constantinopel*. Nog deelde hij den zachten vreedademenden geest van het Evangelie mede aan degenen die hem omringden. De brieven die hij aan de hem getrouw geblevene leden der gemeenten schreef, drukten eene zachte onderwerping uit, en bevestigden het geloof der kleinmoedigen.

Deze briefwisseling mishaaide de onverzettelijke vijanden van CHRYSOSTOMUS. Men bracht hem naar eene andere plaats als balling. De achtingswaardige dienstknecht van CHRISTUS, werd genoodzaakt eene reis van drie maanden door woeste streken te doen. Zijne reeds wankelende gezondheid kon zulke vermoeijenis niet verdragen; bij het naderen van den

dood veranderde hij zijne rouwkleederen voor een wit gewaad, om zijn vertrouwen te toonen waarmede hij de vervulling van Gods belofte wachte. Het heilig Nachmaal nam hij met vreugde en verliet deze wereld, zeggende: » eere zij God in alle dingen ! »

Hij was bijkans zestig jaren oud.

(Uit de Archives du Christianisme.)
